

Öğretmenler Odasında Gündem

Rüştü Yeşil*, Özgen Korkmaz**

Özet

Bu araştırmanın ana problemi, öğretmenler odasında öğretmenlerin gündemini oluşturan temel konular ve bu konuların ele alınma sıklıklarının belirlemektir. Araştırma, betimsel bir çalışmadır. Araştırmanın çalışma grubunu 343 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırma verileri, araştırmacılar tarafından geliştirilen "Öğretmenler Odası Sosyal Yaşam Anketi" kullanılarak toplanmıştır (Cronbach alpha= 0,954). Toplanan veriler üzerinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t testi ve varyans analizi yapılmıştır ($p<0,05$). Araştırma sonuçlarından bazıları şöyle özetlenebilir: Öğretmenler okul ortamına ve eğitim-öğretime ilişkin konuları "oldukça sık", kişisel konuları ve sosyal, ekonomik ve siyasal konuları "bazen" konuşmaktadırlar. Öğretmenler, öğretmenler odasında en sık eğitim-öğretime ilişkin konularla, okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konuları konuşmaktadırlar. Bayan öğretmenler, erkek öğretmenlere göre eğitim-öğretime ilişkin konuları daha sık konuşmaktadırlar.

Anahtar Sözcükler: Öğretmenler odası, öğretmen, serbest zaman etkinlikleri.

Agenda in the School Staffroom

Abstract

Identification of the basic subject matters that make the agenda in the teachers' rooms and their frequency is the main problem of this research. This research is a descriptive study carried out by survey method. Research experiment group is composed of 343 teachers. Data were collected by "The Survey of Social Life in Staffroom" (Cronbach alpha = 0,954). Data collected via survey are processed by the methods of Frequency, Arithmetic Average, Percentage, T-test and ANOVA test; then evaluated accordingly. As a result: Teachers talk about school environment and education matters "very often". That might partly be stemming from the fact that parents of students meet and discuss with teachers about students mostly in the staffrooms. Female teachers talk about education more frequently compared to their male colleagues. The frequency of topics does not differ meaningfully among different areas of specialty or levels of seniority.

Key Words: School Staffroom, teacher, free-time activities.

Giriş

Modern toplumlarda zamanın etkin biçimde değerlendirilmesi önemli bir gereklilik haline almıştır. Yapılması gereken işin çok ve karmaşık olmasına karşılık önemli miktarda zaman darlığı yaşanmaktadır. Bu nedenle zamanı etkili ve verimli kullanabilmek, bir başka ifade ile zamanı yönetebilmek, modern toplumun

bireylerinde bulunması gereken önemli bir özellik olarak sayılmaktadır (Demir ve Demir, 2006; Can, 2010; Shaw, 1986; Aydoğan ve Gündoğdu, 2006). Bunun bir sonucu olarak serbest ya da boş zamanın kullanımına ve bu konuda bireylerin bilinçlendirilmesine dönük bir takım çalışmalar yürütülmektedir. Rekreasyon kavramı da bu çalışmaların bir ürünüdür (Can ve arkadaşları, 2010; Shaw,

* Yrd. Doç. Dr. Ahi Evran Ün. Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Bölümü, KIRŞEHİR. e-posta: ryesisil40@gmail.com

** Yrd. Doç. Dr. Ahi Evran Ün. Eğitim Fak. BÖTE Bölümü, KIRŞEHİR. e-posta: ozgenkorkmaz@gmail.com

1986; Yetiş, 2008; Can, 2010, 863). Türkiye’de de son zamanlarda serbest zaman eğitimi konulu araştırmaların ve faaliyetlerin arttığı gözlenmektedir (Genç, 2003; Ağaoğlu ve arkadaşları, 2010, 2; Tezcan, 1993; Aydoğan ve Gündoğdu, 2006; Büküşoğlu ve Bayturan, 2005; Filiz ve Özçalıkuşu, 2001).

Mackenzie’ye göre zaman eşsiz bir kaynaktır. İnsanların eşit sahip oldukları tek şeydir; istenirse de istenilirse de tüketilen bir olgudur. Alman filozofun dediği gibi “alelade insan zamanı nasıl bitireceğini, akıllı insan nasıl kullanacağını düşünür” (Akt. Filiz ve Özçalıkuşu, 2001; Yetiş 2008; Shaw, 1986). Boş zaman, kişinin işe, işle ilgili sorumluluklarına, kendisinin ve ailesinin bakımına ayırdığı zamanın dışında kalan, dolayısıyla zorunluluklarının olmadığı özgür bir zaman birimi olarak tanımlanmaktadır (Karaküçük 1999’dan akt. Çolakoğlu, 2005, 249; Genç, 2003; Tezcan, 1993; Demir ve Demir, 2006).

Modern toplumların öncüsü ve küçük bir modeli olan okul toplumları için de aynı durum söz konusudur. Okullarda idareciler, öğretmenler, öğrenciler ve diğer personelin tamamı, zamanı etkili ve verimli biçimde kullanabilmek, az zamanda önemli işler yapmaya gayret etmek zorundadırlar. Zamanı verimli ve etkili kullanabilme öncelikle bir eğitim işidir. Bu ise öncelikle okullara ve ailelere düşen bir sorumluluktur. (Aydoğan ve Gündoğdu, 2006, 219; Genç, 2003; Can ve arkadaşları, 2010; Can, 2010).

Bolman ve Deal’in (1990) okulları anlamada önermiş oldukları çoklu perspektifte okullar dört çerçevede ele alınmaktadır: Bunlar; politik çerçeve, insan kaynağı çerçevesi, yapısal çerçeve ve simgesel çerçevedir (Akt. Töremen, 2004). Bu boyutların her birinin, eğitim ve öğretimin verimliliği üzerinde önemli etkilerinin bulunduğu, farklı araştırmalara konu edilmiş ve kanıtlanmıştır (Yeşil, 2002; Senemoğlu, 2009; Baloğlu, 2001; Moore, 2000; Büyükkaragöz, 1997). Hiç şüphesiz öğretmenlik mesleğinin yapısı, gerekleri, nitelikleri, yeterlikleri ile bunların sergilendiği mekanlar ve özellikleri, bu araştırma konularının önemli bir kısmını oluşturmaktadır (Yeşil, 2009; Budak ve Demirel, 2003; Emiroğlu, 2002; Özkal, Güngör ve Çetingöz, 2004).

Buna karşılık özellikle son zamanlarda öğrenci

ve öğretmenler üzerinde yapılan çalışmaların bir kısmın da gerek teneffüs aralıkları gibi kısa zaman aralıkları için gerekse okul dışı geniş zaman aralıkları için serbest zamanı değerlendirme alışkanlıklarına ve yapılan etkinliklere dönük konuların ele alındığı dikkati çekmektedir (Genç, 2003; Çolakoğlu, 2005). Töremen (2004), ilköğretim okullarındaki sosyal sermayeye ilişkin öğretmen görüşlerini incelediği araştırmasında öğretmenler arası diyalogun güçlendirilmesi açısından bu serbest zamanların iyi değerlendirilemediğini ve öğretmenlerin genel olarak durumdan memnun olmadıklarını; kendilerini bu ortamlarda gereğince güvende hissetmediklerini; okul idarecilerinin ise duruma daha olumlu yaklaştıklarını belirlemiştir. Aydoğan ve Gündoğdu (2006, 229), kadın öğretim elemanlarının boş zamanlarını değerlendirme etkinliklerini inceledikleri çalışmalarda onların boş zamanlarında yaptıkları şeylerin oldukça çeşitlilik gösterdiğini belirlemişlerdir. Bununla birlikte kadın öğretim elemanları çoğunlukla televizyon ve video izleme; gazete, kitap, dergi okuma etkinlikleri yapmaktadırlar. Diğer taraftan yapılan bu ve diğer etkinliklerin çoğu, evde yapılabilecek etkinlikler olması nedeniyle kadın öğretim elemanlarının serbest zamanlarının çoğunu evde geçirdikleri şeklinde yorumlanmıştır.

Çolakoğlu (2005) genel olarak üniversite öğretim elemanları üzerinde benzer bir çalışma yapmış ve yoğunluk sırasıyla televizyon izleme, kitap okuma, sosyal kültürel faaliyetlere katılma, arkadaş ziyaretlerinde bulunma, sinema ve tiyatroya gitme, spor yapma, yürüyüş yapma, oyun salonlarına gitme etkinliklerinde bulduklarını belirlemiştir. Yetiş (2008) ise kamu kurumlarında çalışan memurların boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıkları üzerinde bir çalışma yapmış ve onların sportif ve sanatsal etkinliklerin faydalı olduklarına inandıklarını ama buna karşılık kurumda yeterli ve uygun etkinlik türünün bulunmaması nedeniyle yeterince katılmadıklarını ortaya koymuştur. Can ve arkadaşları (2010) ise ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde serbest zaman etkinliklerine katılım biçimlerini incelemişlerdir. Çalışmaları sonunda ilköğretim öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde boş zaman

faaliyetlerine yeterince, uygun ve isabetli bir şekilde katılmadıkları ve katılım biçimlerinin de pasif olduğunu belirlemişlerdir. Filiz ve Özçalıkıuşu (2001, 86), yatılı ilköğretim bölge okullarındaki öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmede spor alışkanlıkları istenilen seviyede olmadığını, genelde pasif rekreatif faaliyetlere katıldıklarını belirlemişlerdir. Bu konuda sorumluluğun önemli kısmını da okul idarecilerine yüklemişlerdir.

Okullarda bulunan özel mekanlardan birini öğretmenler odası oluşturmaktadır. Öğretmenler odası, öğretmenlerin ağırlıklı olarak fiziksel ve zihinsel olarak dinlendikleri mekanlardır. Diğer taraftan bu mekanlarda öğretmenler, başta eğitim ve öğretim işleri olmak üzere farklı konularda iletişim ve etkileşim kurmak yoluyla kendi aralarında işbirliği yapma fırsatı bulmaktadırlar. Öğretmenlerin okul içinde ama ders dışındaki zamanlarının önemli kısmı, öğretmenler odasında geçmektedir. Bir başka ifade ile öğretmenlerin serbest zamanları olarak nitelenebilecek teneffüs aralarında, derslerinin bulunmadığı boşluklarında zaman geçirdikleri mekanların başında, öğretmen odaları gelmektedir.

Öğretmenler odası, fiziksel olarak küçük bir bölümü işgal etmekle birlikte, okulun eğitim ve öğretim işlevini yerine getirmesi açısından öneminin, kapladığı fiziksel alandan daha büyük olduğu belirtilmelidir. Öğretmenler odasının öneminin öncelikle, öğretmenlerin eğitim sürecindeki öneminden kaynaklandığı söylenebilir. Nitekim öğretimi planlayan, organize eden, etkinlikleri yöneten ve yönlendiren, öğrencilerde planlanan davranış değişikliklerini gerçekleştirmede etkin kişiler, öğretmenlerdir (Sönmez, 2007; Demirel, 1999; Açıkgöz, 2003; Moore, 2000). Öğretmenlerin verimliliğinin, öğretimin verimliliği üzerinde belirleyici bir etkisinin bulunduğu, alan yazında sıklıkla dile getirilmektedir (Senemoğlu, 2009; Kıncal, 2004; Açıkgöz, 2003; Moore, 2000; Büyükkaragöz, 1997; Kauchak ve Eggen, 1998). Buna bağlı olarak, öğretmenler açısından okul içinde önemli olan mekanlar, eğitim ve öğretim açısından da önemli hale gelmektedir.

Öğretmenler odası, ağırlıklı olarak öğretmen-öğretmen etkileşimine mekan olmakla birlikte öğretmenlerin, eğitim ve öğretimin diğer

canlı unsurları ile ilişkilerinin bir kısmı da bu mekanlarda gerçekleşmektedir. Kimi zaman eğitim ve öğretimle ilgili uygulamalar ve karşılaşılan sorunlar, öğrencilerin okul içi ve okul dışı yaşamı ile ilgili eğitsel nitelikli konular, kimi zaman ise öğretmenlerin kişisel ve ailevi sorunları, mesleki durumları, sosyal hayatın farklı boyutları, öğretmenler odasındaki iletişim ve etkileşimin konusu olabilmektedir (Töremen, 2004; Aydoğan ve Gündoğdu, 2006)

Öğretmenler odasında meydana gelen iletişim ve etkileşimin içeriği ve niteliğinin, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin verimliliği üzerinde önemli etkiler doğuracağı söylenebilir. Bu nedenle öğretmenler odasının psikolojik ve sosyal atmosferinin içerik ve nitelik yönüyle ele alınması ve araştırılmasının, eğitim ve öğretimin daha verimli olarak yürütülmesine dönük bir takım tespitlerin yapılması açısından önemli olduğu söylenebilir. Nitekim alan yazın incelendiğinde öğretmen ve öğrencilerin serbest zaman etkinliklerine ilişkin birtakım çalışmaların yapıldığı (Can, 2010, Filiz ve Özçalıkıuşu, 2001; Genç, 2003; Demir ve Demir, 2006; Çolakoğlu, 2005; Aydoğan ve Gündoğdu, 2006); buna karşılık serbest zaman etkinliği çerçevesinde öğretmenler odasının göz ardı edildiği dikkati çekmektedir. Bu konuda Töremen (2004), çalışmasının bir kısmında öğretmenler odasındaki yapılan iş ya da konuşulan konuların öğretmenler tarafından nasıl değerlendirildiğini ele almıştır. Töremen (2004), öğretmenlerin öğretmenler odasında konuşulan konuları genellikle itici bulduklarını, dedikodu yapıldığına inandıklarını ve genel durumdan memnun olmadıklarını belirlemiştir. Bu nedenle bu araştırmanın, diğerlerinden içeriği ve amacı itibarıyla farklılaştığı söylenebilir. Bu çalışmada temel olarak öğretmenler odasının gündemi ele alınmıştır. Bir başka ifade ile, öğretmenler odasında öğretmenlerin gündemini oluşturan temel konular ve bu konuların ele alınma sıklıkları bu araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır.

Alt Problemler

Öğretmenler odasında öğretmenlerin gündeminde;

1. Okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konular ne sıklıkta yer almaktadır?

2. Kişisel konular ne sıklıkta yer almaktadır?
3. Eğitim-öğretime ilişkin konular ne sıklıkta yer almaktadır?
4. Sosyal, ekonomik ve siyasal konular ne sıklıkta yer almaktadır?
5. Gündemi oluşturan konu alanlarının konuşulma sıklığı sıralaması nasıldır?
6. Öğretmenlerin cinsiyetlerine göre gündem konuları ve konuşulma sıklıkları farklılaşmakta mıdır?
7. Öğretmenlerin branşlarına göre gündem konuları ve konuşulma sıklıkları farklılaşmakta mıdır?
8. Öğretmenlerin kıdemine göre gündem konuları ve konuşulma sıklıkları farklılaşmakta mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, betimsel bir çalışmadır. Tarama modelinde yürütülmüştür. Tarama modelleri ise var olan durumu, var olduğu biçimde

ve nesnel bir yaklaşım ile ortaya koyma üzerine temellenmektedir (Karasar, 1999). Buradan yola çıkarak bu çalışmada, ilköğretim öğretmenlerinin öğretmenler odasında konuştukları konular ve konuşulma sıklıkları; konuşulan konu ve konuşulma sıklıklarının öğretmenlerin cinsiyeti, branşı ve kıdem durumu değişkenlerine farklılaşma durumu betimlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Evreni ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini, Kırşehir il merkezinde bulunan 30 ilköğretim okulunda görev yapan toplam 968 ilköğretim öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin 435'i ilköğretim I. kademedeki sınıf öğretmeni olarak, 533'ü ise II. kademedeki branş öğretmeni olarak çalışmaktadır (KİMEM, 2011).

Araştırmanın örneklemini ise, Kırşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından Kırşehir il merkezindeki 12 ilköğretim okulunda görev yapan ve ankete cevap veren 343 öğretmen oluşturmaktadır. Öğretmenlerin 135'i kadın, 185'i erkektir. 24 öğretmen ise cinsiyetini belirtmemiştir.

Tablo 1. Branşlarına göre Öğretmenlerin Dağılımı

Branşlar	f	%
Sınıf Öğretmeni	163	47,4
Türkçe Öğretmeni	25	7,3
Matematik Öğretmeni	13	3,8
Sosyal Bilgiler Öğretmeni	17	4,9
Yabancı Dil Öğretmeni	27	7,8
Teknoloji ve Tasarım Öğretmeni	22	6,4
Resim-İş Öğretmeni	9	2,6
Müzik Öğretmeni	7	2,0
Beden Eğitimi Öğretmeni	9	2,6
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni	14	4,1
Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık	8	2,3
Fen ve Teknoloji Öğretmeni	17	4,9
İdareci	2	0,6
Bilişim Öğretmeni	2	0,6
Belirtmeyen	8	2,6
Toplam	343	100,0

Branşlar bu şekilde olmasına karşılık verilerin analiz edilmesinde, dağılımın dengeli olmasını sağlamak üzere öğretmenler, ilköğretim I. kademedeki sınıf öğretmeni olarak çalışan ve II. kademedeki branş derslerine giren öğretmenler olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Buna göre öğretmenlerin 163'ü sınıf öğretmeni, 172'si ise branş öğretmeni olarak gruplanmıştır. 8 öğretmen ise branşını belirtmediği için bu sınıflamanın dışında tutulmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırma verileri, alan yazın taraması ve araştırmacılar tarafından geliştirilen "Öğretmenler Odası Sosyal Yaşam Anketi" kullanılarak kaynak gruplardan toplanmıştır. Veri toplama aracı, başlıca iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, kişisel bilgi formu niteliğindedir. İkinci bölümde ise öğretmenlerin, öğretmenler odasındaki gündem konularını belirlemeye dönük toplam 47 madde bulunmaktadır. Bu maddeler 4 faktörde toplanmıştır.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Anket geliştirme sürecinde ilk olarak on öğretmenden, öğretmenler odasındaki gündeme ilişkin görüşlerini yazmaları istenmiştir. Öğretmenlerin yazdığı metinler incelenerek 76 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak anket, kapsam geçerliliği için biri dilbilim, üçü eğitimbilim (ölçme ve değerlendirme, eğitim sosyoloğu ve eğitim programı ve öğretim bilim dalı) olmak üzere dört uzmana ve on kişilik bir öğretmen grubuna, kapsam ve ifadelendirme yönüyle incelenmiştir. Yapılan öneriler doğrultusunda gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Taslak ölçeğe yönerge eklenmesi ve sayfa düzenlemesinin yapılması sonunda 70 maddeden oluşan form oluşturulmuştur. Araştırmanın verileri, bu form aracılığıyla araştırmanın örnekleme başlığında belirtilen 343 öğretmenden toplanmıştır. Hem ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik incelemesi hem de araştırmanın alt problemlerine ilişkin cevaplar, aynı uygulama sonunda elde edilen veriler üzerinden yapılmıştır. Bir başka ifade ile ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması için bir pilot uygulamaya gidilmemiştir.

Araştırmanın veri analizleri 70 maddelik formula toplanan; ancak yapılan geçerlik ve güvenilirlik

analizleri sonunda 23 maddenin atılıp kalan 47 madde üzerinden yapılmıştır.

Ölçeğin yapı geçerliliği çalışması için ilk olarak veriler üzerinde Kaiser Meyer Oklin (KMO) ve Bartlett test analizleri yapılmış, KMO=0,915, Bartlett<0,001 olarak hesaplanmıştır. Buna göre veriler üzerinde faktör analizinin yapılabileceği anlaşılmıştır (Balci, 2000).

Ölçeğin ilk aşamada, tek boyutlu olup olmadığı Temel Bileşenler Analizi ile test edilmiştir. Varimax Dik Döndürme tekniği kullanılarak anketteki maddelerin 4 faktörde toplandığı görülmüştür. Faktörlere başlıca; "(1) Okul ortamı ve öğretmenlerin akademik gelişimi", "(2) kişisel konular", "(3) Eğitim ve öğretime ilişkin konular" ve "(4) Sosyal, ekonomik ve siyasi konular" olarak adlandırılmıştır. Adlandırma yapılırken, her bir faktör altında toplanan maddelerin ortak temaları dikkate alınmış ve olabildiğince bu maddeleri niteleyebilecek isimler verilmeye çalışılmıştır. Bu dört faktör toplam varyansın %55,09'unu açıklamıştır. Anket geliştirme çalışmalarında faktör yükleri 0,30'un altında olanlar ve birden çok faktörde yer alan 23 madde çıkartılarak tekrarlanmıştır. Faktörlerin öz değerler ve açıklanan varyans yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir. Açıklanan varyans oranının %30'un üzerinde olması, davranış bilimlerinde yapılan anket geliştirme çalışmalarında yeterli görülmektedir (Büyüköztürk, 2002).

Ölçeğinin iç tutarlılık çalışmalarında Cronbach Alpha katsayıları hesaplanmıştır. Toplam 47 maddeden oluşan faktörlerin ve tüm ölçeğin güvenilirlik katsayıları Tablo 2'de verilmiştir. Buna göre faktörlerin Cronbach alpha katsayıları 0.887–0.930 arasında; anketin geneli ise Cronbach alpha katsayısı 0,954 olarak belirlenmiştir. Böylece sonuçta 47 madde ve dört faktörden oluşan güvenilirlik düzeyi yüksek bir veri toplama aracı elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Anket formu ile toplanan veriler üzerinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, t testi, ANOVA testi yapılarak elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır (p<,05). Verilerin analizinde öğrencilerin verdikleri tepkilerin altı dereceli seçenekler çerçevesinde elde edilmiş olması nedeniyle puan aralıkları;

Tablo 2. Yapı Geçerliliği ve İç Tutarlılık

Faktörler	Madde Sayısı	Küm. Özd.	Açıkl. Varyans	Alpha
Okul Ortamı ve Öğretmenlerin Akademik Gelişimine İlişkin Konular	14	9,794	20,83	0,930
Kişisel Konular	9	7,379	15,69	0,887
Eğitim-Öğretime İlişkin Konular	11	6,236	13,26	0,919
Sosyal, Ekonomik ve Siyasi Konular	13	2,488	5,29	0,898
Toplam	47	-	55,099	0,954

1,00-1,83	Hiçbir zaman	3,51-4,33	Oldukça
1,84-2,67	Nadiren	4,34-5,16	Çoğu Zaman
2,68-3,50	Bazen	5,17-6,00	Her zaman ($6-1=5/6=0.83$)

şeklinde belirlenmiştir. Öğrencilerin tepkilerine dayalı olarak hesaplanan ortalama puanlar yukarıda verilen düzeyler ile açıklanmıştır.

Bulgular ve Yorum

1. Okul Ortamına İlişkin Konuların Konuşulma Sıklığı

Öğretmenlerin öğretmenler odasında okul ortamına ve öğretmenlerin akademik gelişimine ilişkin konuların konuşulma sıklıklarına ilişkin düşünceleri Tablo 3'te özetlenmiştir.

Tablo 3. Okul Ortamına ve Öğretmenlerin Akademik Gelişimine İlişkin konuların Konuşulma Sıklığına İlişkin Bulgular

Okul Ortamına ve Öğretmenlerin Akademik Gelişime İlişkin Konular	N	\bar{X}	Ss
1. Teknoloji ile ilgili güncel gelişmeler	340	3,55	1,20
2. Tiyatro, sergi, konser ve konferans gibi kültürel etkinlikler	342	3,09	1,18
3. Yeni çıkan kitaplar	342	3,21	1,25
4. Gezilen, görülen yerler veya memleketinizle ilgili konular	340	3,55	1,18
5. Öğretmen – okul yönetimi ilişkileri, yaşanan sorunlar ve çözüm yolları	339	3,91	1,22
6. Öğretmen – öğretmen ilişkileri, yaşanan sorunlar ve çözüm yolları	338	3,75	1,25
7. Öğrenciler arasındaki olumlu/olumsuz gruplaşmalar	340	3,75	1,25
8. Okulda yapılan/yapılabilecek eğitsel, sosyal ve kültürel faaliyetler	337	3,77	1,15
9. Yardımcı personele ilişkin konular	340	3,20	1,21
10. Öğretmen-veli ilişkileri	341	4,02	1,22
11. Kendini geliştirme konusunda yapılabilecekler/yapılamayanlar	337	3,61	1,24
12. Hizmet içi eğitim kursları	343	3,16	1,22
13. Okunan kitap ve gazeteye ilişkin yorumlar	340	3,41	1,19
14. Öğretmenlik mesleğinin sosyal ve ekonomik statüsündeki olumlu/olumsuz değişimler	342	3,86	1,30
Genel Ortalama	343	3,56	0,87

Tablo 3'te de görüldüğü gibi öğretmenlerin okul ortamına ve öğretmenlerin akademik gelişimine ilişkin konuları konuşma sıklıkları $\bar{x}=3,09 - 4,02$ arasında değişmektedir. Okul ortamı ve öğretmenlerin akademik gelişim ile ilgili konu başlıklarının beşi (2,3,9,12 ve 13 maddeler) "bazen", dokuzu ise "oldukça" sık konuşulmaktadır. "Öğretmen-veli ilişkilerinin" en sık konuşuluyor olması, teneffüs aralarında velilerin öğretmeni ile görüşmeye gelmelerinden kaynaklanabilir. Diğer taraftan "bazen" konuşulduğu belirtilen maddelerin ise genel olarak öğretmenlerin akademik gelişimleri ile ilgili konular olduğu dikkati çekmektedir. Bu durum ise öğretmenlerin, eğitim mesleki sorunları ya da öğretmen-

öğrenci ve öğretmen-veli ilişkileri gibi konuların eğitsel konuları konuşmaktan sosyal, kültürel ve mesleki gelişim konularının konuşulmasına zaman kalmayıp kaynağın kaynaklanabilir. Diğer taraftan, okul ortamı ile ilgili konuların konuşulma sıklığının genel ortalamasının $\bar{x}=3,56$ (Oldukça) olduğu belirlenmiştir. Buna göre öğretmenlerin okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konuları oldukça sık konuştukları söylenebilir.

2. Kişisel Konuların Konuşulma Sıklığı

Öğretmenlerin öğretmenler odasında kişisel konuların konuşulma sıklıklarına ilişkin düşünceleri Tablo 4'te özetlenmiştir.

Tablo 4. Kişisel konuların konuşulma sıklığına ilişkin bulgular

Kişisel Konular	N	\bar{X}	Ss
15. Sağlık problemleri	339	3,49	1,14
16. Emeklilik	339	2,88	1,29
17. Sosyal güvence	340	3,28	1,38
18. Ailevi sorunlar ve çözüm yolları	340	2,80	1,30
19. Çocuklarının problemleri ve çözüm yolları	343	3,26	1,37
20. Atama, Tayin	342	3,30	1,30
21. Derece, terfii ve teftiş konuları	343	3,08	1,30
22. Tatilde yapılacaklara veya yapılanlara ilişkin konular	342	3,08	1,21
23. Öğretmenlerin özlük hakları	343	3,61	1,24
Genel Ortalama	343	3,21	0,94

Tablo 4'te de görüldüğü gibi öğretmenlerin kişisel konuları konuşma sıklıkları $\bar{x}=2,80 - 3,61$ arasında değişmektedir. Genel ortalama ise $\bar{x}=3,21$ 'dir. Buna göre öğretmenlerin kişisel konuları "Bazen" konuştukları söylenebilir. Öte yandan kişisel konular içerisinde en sık gündeme gelen konunun öğretmenlerin özlük haklarına ilişkin konular olduğu görülmektedir. Sendikal faaliyetlerin memurlar arasında da yoğunlaşması ve Avrupa Birliği'ne uyum süreci çerçevesinde medyada sıklıkla hak ve özgürlükler konularının gündeme gelmesi, araştırmanın yapıldığı dönemde toplumun ve

medyanın gündeminde referandum olayının ve onun içerdiği hak ve özgürlükler konularının olması, öğretmenlerin de özlük haklarını daha sık ele almalarına neden olmuş olabilir.

3. Eğitim-Öğretime İlişkin Konuların Konuşulma Sıklığı

Öğretmenlerin öğretmenler odasında eğitim – öğretime ilişkin konuların konuşulma sıklıklarına ilişkin düşünceleri Tablo 5'te özetlenmiştir.

Tablo 5. Eğitim-Öğretime İlişkin konuların Konuşulma Sıklığına İlişkin Bulgular

Eğitim-Öğretime İlişkin Konular	N	\bar{X}	Ss
24. Öğretim materyallerinin niteliği, yeterliliği, sayısı vb...	340	4,11	1,17
25.Yardımcı ders kaynaklarının seçimi/niteliği	340	3,59	1,24
26. Ders kitaplarının niteliği	338	4,07	1,19
27. Eğitim programlarının içeriği, uygunluğu, uygulanabilirliği	341	3,79	1,23
28. Öğrenci başarısını artıracak önlemler	342	3,78	1,27
29. Öğrencilerin okuma alışkanlıkları	337	3,89	1,20
30. Davranış bozukluğu olan öğrenciler	343	4,00	1,17
31. Öğrencilerin ekonomik durumunun eğit-öğretime etkisi	341	4,38	1,20
32. Sınavlardaki başarısızlıkların nedenleri	340	4,21	1,22
33. Dershanelerin öğrenciler üzerindeki etkileri	342	4,08	1,20
34. Ailelerin çocukları ile ilgilenme sorunları	338	3,95	1,22
Genel Ortalama	343	3,99	0,89

Tablo 5'te de görüldüğü gibi öğretmenlerin eğitim-öğretime ilişkin konuları konuşma sıklıkları \bar{x} =3,59 - 4,38 arasında değişmektedir. Genel ortalama ise \bar{x} =3,99'dur. Buna göre öğretmenlerin eğitim-öğretime ilişkin konuları "oldukça sık" konuştukları söylenebilir. Teneffüs aralarında öğrencilerin öğretmenlerine sorular sormaları, çocukları hakkında görüşmeye gelen velilerin eğitim konuları ile ilgilenmeleri, sınıflarda eğitimle ilgili karşılaşılan ilginç olay ya da durumların ele alınması, böyle bir sonucu doğurmuş olabilir. Öte yandan eğitim-öğretime ilişkin konular içerisinde en sık gündeme gelen konunun öğrencilerin ekonomik durumunun eğitim-öğretime etkisi olduğu görülmektedir. Öğrencilerden okula getirmesi beklenen materyalleri getirmiyor olmaları veya eksik getiriyor olmaları, öğretmenlerin bunların nedenleri araştırmalarına, dolayısıyla sosyo-ekonomik konuların öğretmenler odasında gündeme gelmesine neden olmuş olabilir.

4. Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Konuların Konuşulma Sıklığı

Öğretmenlerin öğretmenler odasında sosyal, ekonomik ve siyasal konuları konuşulma sıklıklarına ilişkin düşünceleri Tablo 6'da özetlenmiştir.

Tablo 6'da da görüldüğü gibi öğretmenlerin sosyal, ekonomik ve siyasal konuları konuşma sıklıkları \bar{x} =2,35 - 3,67 arasında değişmektedir. Genel ortalama ise \bar{x} =3,00'dur. Buna göre öğretmenlerin sosyal, ekonomik ve siyasal konuları "bazen " konuştukları söylenebilir. Öte yandan sosyal, ekonomik ve siyasal konular içerisinde en sık gündeme gelen konunun Terör olayları olduğu görülmektedir. Son dönemlerde "demokratikleşme paketi" çerçevesinde biçimlenen medyanın gündemi, araştırmanın yapıldığı dönemde toplumun gündeminde yer alan referandumun içeriği, öğretmenlerin de terör üzerinde durmalarını beraberinde getirmiş olabilir.

5. Gündemi Oluşturan Konu Alanlarının Konuşulma Sıklıkları

Tablo 7'de öğretmenler odasında gündemi oluşturan konu alanlarının sıklıklarına ilişkin öğretmen görüşleri özetlenmiştir.

Tablo6. Sosyal, Ekonomik ve Siyasal konuların Konuşulma Sıklığına İlişkin Bulgular

Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Konular	N	\bar{X}	Ss
35. Ev, araba konuları	338	3,16	1,33
36. Mobilya, dekorasyon ve benzeri.	339	2,70	1,21
37. Borsa, döviz gibi yatırım araçları	339	2,35	1,23
38. Siyasi konular	339	2,74	1,34
39. Dini konular	341	2,65	1,21
40. Hükümetin icraatları	343	3,08	1,45
41. Belediyenin icraatları	341	2,90	1,29
42. Sportif olaylar, maçlar	340	3,02	1,24
43. TV dizileri, filmler ve sosyal hayata etkileri veya yansımaları	339	3,03	1,24
44. Moda ve giyim	340	2,81	2,07
45. Şaka, espri, fıkra, nükte vb	338	3,67	1,26
46. Medyaya yansıyan sosyal içerikli olaylar (cinayet, tecavüz, kan davası vb...)	340	3,19	1,19
47. Terör olayları	337	3,67	1,31
Genel Ortalama	343	3,00	0,88

Tablo7. Gündemi Oluşturan Konu Alanlarının Konuşulma Sıklıkları Sıralamasına İlişkin bulgular

Gündemi Oluşturan Konu Alanları	N	\bar{X}	Ss
Okul Ortamına ve Akademik Gelişime İlişkin Konular	343	3,56	0,87
Kişisel Konular	343	3,21	0,94
Eğitim-Öğretime İlişkin Konular	343	3,99	0,89
Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Konular	343	3,00	0,88

Tablo 7’de da görüldüğü gibi öğretmenlerin gündemi oluşturan konu alanlarının konuşulma sıklıkları sıralamasına ilişkin genel ortalamalar \bar{X} =3,00 - 3,99 arasında değişmektedir. Buna göre öğretmenlerin, öğretmenler odasında en sık eğitim-öğretime ilişkin konularla okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konuları konuştukları; buna karşılık sosyal, ekonomik ve siyasal konuları ise en az sıklıkta konuştukları söylenebilir.

6. Öğretmenlerin Cinsiyetlerine Göre Gündem Konularındaki Farklılaşma

Tablo 8’de cinsiyete göre öğretmenler odasında gündemi oluşturan konu alanlarının gündeme gelme sıklıklarındaki farklılaşmaya ilişkin bulgular özetlenmiştir.

Tablo 8. Cinsiyete Göre Gündemi Oluşturan Konu Alanlarındaki Farklılaşma

Gündem /Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	Sd.	p
Okul Ortamına ve Akademik	Kadın	135	3,63	0,93	1,244	0,21
Gelişime İlişkin Konular	Erkek	184	3,51	0,85		5
Kişisel Konular	Kadın	135	3,23	0,99	,233	0,81
	Erkek	184	3,20	0,93		6
Eğitim-Öğretime İlişkin Konular	Kadın	135	4,15	0,90	2,744	0,00
	Erkek	184	3,88	0,89		6
Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Konular	Kadın	135	2,95	0,90	-0,962	0,33
	Erkek	184	3,05	0,88		7

Tablo 8 incelendiğinde cinsiyete göre okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konuların, kişisel konuların ve sosyal, ekonomik ve siyasal konuların gündeme gelme sıklıklarında anlamlı bir farklılaşma olmadığı görülmektedir. Diğer taraftan sosyal, ekonomik ve siyasal konuların dışındaki konular kadın öğretmenlerin gündeminde daha fazla yer almaktadır. Buna karşılık eğitim ve öğretime ilişkin konuların gündeme gelme sıklıklarında cinsiyete göre anlamlı bir farklılaşmanın olduğu belirlenmiştir ($t_{(2-317)}=2,744$, $p<0,05$). Eğitim – öğretime ilişkin konuların gündeme gelme sıklıklarına ilişkin ortalamalar incelendiğinde bayan öğretmenlerin ortalamasının $\bar{X}=4,15$, erkek öğretmenlerin ortalamasının ise $\bar{X}=3,88$ olduğu görülmektedir. Buna göre bayan öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre

öğretmenler odasında eğitim-öğretime ilişkin konuları daha sık konuştukları söylenebilir. Sosyal, siyasal ve ekonomik konularının kadın öğretmenlerin gündemini daha az meşgul etmesi nedeniyle eğitim konularına yönelmeleri ve öğrencilerle daha sıcak ilişkiler kurabilmeleri, eğitim konularında ortaya çıkan bu farklılaşmayı doğurmuş olabilir. Ayrıca bu farklılaşmanın nedeni kadınların ve erkeklerin doğasındaki farklılaşmadan ve toplumun cinsiyet algılarındaki farklılıklardan da kaynaklanmış olabilir.

7.Öğretmenlerin Branş Gruplarına Göre Gündem Konularındaki Farklılaşma

Tablo 9’da ilköğretim I. kademedeki sınıf öğretmeni olarak çalışan öğretmenlerle II. kademe derslerine giren branş öğretmenlerine

Tablo 9. Branş Gruplarına Göre Gündemi Oluşturan Konu Alanlarındaki Farklılaşma

Gündem /Branş Grupları	N	\bar{X}	Ss	t	Sd.	p
Okul Ortamına ve Akademik Gelişime İlişkin Konular	Sınıf Öğretmenleri	163	3,52	,907	-0,973	0,33
	Branş Öğretmenleri	172	3,61	,84		1
Kişisel Konular	Sınıf Öğretmenleri	163	3,25	,94	0,762	0,44
	Branş Öğretmenleri	172	3,17	,92		7
Eğitim-Öğretime İlişkin Konular	Sınıf Öğretmenleri	163	4,04	,88	0,956	0,34
	Branş Öğretmenleri	172	3,95	,89		0
Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Konular	Sınıf Öğretmenleri	163	3,02	,88	0,276	0,78
	Branş Öğretmenleri	172	2,99	,89		2

göre oluşturulan gruplara göre öğretmenler odasında gündemi oluşturan konu alanlarının gündeme gelme sıklıklarındaki farklılaşmaya ilişkin bulgular özetlenmiştir.

Tablo 9 incelendiğinde branş gruplarına göre gündemi oluşturan konu alanlarının konuşulma sıklıklarında farklılaşma olmadığı görülmektedir ($p < 0,05$). Buna göre hem sınıf öğretmenlerinin hem de branş öğretmenlerinin öğretmenler odasındaki gündemlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Bununla birlikte okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konular dışındaki konular, sınıf öğretmenleri tarafından branş öğretmenlerine göre biraz daha fazla konuşulduğu; genel anlamda sınıf öğretmenlerinin daha fazla konu ile ilgili düşünce belirttikleri söylenebilir.

8. Öğretmenlerin kıdemine göre gündem konularındaki farklılaşma

Öğretmenlerin kıdemlerine göre öğretmenler odasındaki gündemlerine ilişkin görüşlerine dair bulgular Tablo 10'da özetlenmiştir.

Tablo 10. Kıdeme Göre Öğretmenlerin Öğretmenler Odasındaki Gündemlerine İlişkin Görüşleri

Gündem /Kıdem	N	\bar{X}	Ss
Okul Ortamına ve Akademik Gelişime İlişkin Konular	1-5 Yıl	46	3,52 ,77
	6-10 Yıl	72	3,55 ,89
	11-15 Yıl	53	3,65 ,87
	16-20 Yıl	66	3,46 ,82
	20 Yıl ve üzeri	105	3,61 ,94
	Toplam	342	3,56 ,87
Kişisel Konular	1-5 Yıl	46	3,13 ,86
	6-10 Yıl	72	3,15 ,96
	11-15 Yıl	53	3,17 ,88
	16-20 Yıl	66	3,08 ,82
	20 Yıl ve üzeri	105	3,38 1,03
	Toplam	342	3,21 ,94
Eğitim-Öğretime İlişkin Konular	1-5 Yıl	46	3,82 ,88
	6-10 Yıl	72	3,85 ,93
	11-15 Yıl	53	4,05 ,89
	16-20 Yıl	66	4,01 ,84
	20 Yıl ve üzeri	105	4,11 ,90
	Toplam	342	3,99 ,89
Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Konular	1-5 Yıl	46	3,07 ,89
	6-10 Yıl	72	3,01 ,88
	11-15 Yıl	53	2,83 ,74
	16-20 Yıl	66	3,07 ,94
	20 Yıl ve üzeri	105	3,00 ,91
	Toplam	342	3,00 ,88

Tablo 10’da görüldüğü öğretmenlerin okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konuları konuşma sıklıklarının en yüksek olduğu kıdem grubunun 11-15 yıl; kişisel konuların ve eğitim-öğretime ilişkin konuları konuşma sıklıklarının en yüksek olduğu kıdem grubunun 20 yıl ve

üzeri; sosyal, ekonomik ve siyasal konuları en sık gündeme getiren kıdem grubunun ise 1-5 ve 16-20 yıldır. Kıdem gruplarına göre ortaya çıkan bu farklılaşmaların anlamlılığını test etmek üzere ANOVA testi yapılmış ve bulgular Tablo 11’de özetlenmiştir.

Tablo 11. Kıdem Gruplarının Öğretmenlerin Öğretmenler Odasındaki Gündemi Üzerindeki Etkisi

Değişken	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	SD	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Okul Ortamına ve Akademik Gelişime İlişkin Konular	Gruplar Arası	1,415	4	,354	,462	,764	Yok
	Grup İçi	258,106	337	,766			
	Toplam	259,520	341				
Kişisel Konular	Gruplar Arası	4,828	4	1,207	1,385	,239	Yok
	Grup İçi	293,787	337	,872			
	Toplam	298,615	341				
Eğitim-Öğretime İlişkin Konular	Gruplar Arası	4,610	4	1,152	1,454	,216	Yok
	Grup İçi	267,161	337	,793			
	Toplam	271,771	341				
Sosyal, Ekonomik ve Siyasal Konular	Gruplar Arası	2,051	4	,513	,657	,622	Yok
	Grup İçi	263,113	337	,781			
	Toplam	265,164	341				

Tablo 11’de görüldüğü üzere öğretmenlerin kıdem grupları, öğretmenler odasındaki gündem üzerinde anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamaktadır ($p < 0,05$). Buna göre farklı kıdeme sahip öğretmenlerin öğretmenler odasındaki gündemlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Sonuç ve Tartışma

Öğretmenler okul ortamına, öğretmenlerin akademik gelişimlerine ve eğitim-öğretime ilişkin konuları “oldukça sık” konuşmaktadırlar. Ayrıca okulla ilgili konular içerisinde en sık gündeme gelen konu öğretmen-veli ilişkileri, eğitim-öğretime ilişkin konular içerisinde en sık gündeme gelen konu ise öğrencilerin ekonomik durumlarının eğitim ve öğretime etkisidir. Son yıllarda okul-aile ilişkilerinin öneminin net bir şekilde anlaşılması (Kıncal, 2004; Tezcan, 1996); velilerin eğitim durumu profillerinde ve okullaşma oranlarında artış

yönünde iyileşmelerin olması; bu çerçevede velilerin öğrencileri ile ilgili konuları görüşmek üzere okulları daha sık ziyaret edişleri, bu durum üzerinde etkili olabilir. Diğer taraftan 2005 İlköğretim Programının uygulamaya geçmesiyle birlikte programda öngörülen etkinliklerin yapılabilmesi için ek malzeme, materyal ve kaynak gereksinimlerinin ekonomik maliyeti artırması da bu durum üzerinde etkili olmuş olabilir. Nitekim Semenderoğlu ve Gülersoy (2006), Yapıcı ve Demirdelen (2007), Arslan ve Demirel (2007) tarafından yapılan çalışmalarda 2005 programının ekonomik imkanları gözetmeden hazırlandığı; bu durumun öğrenci ve velilere ekonomik külfet getirdiği yönünde değerlendirmelerin bulunduğu belirtilmiştir.

Öğretmenler kişisel konuları ve sosyal, ekonomik ve siyasal konuları “bazen” konuşmaktadırlar. Ayrıca kişisel konular içerisinde en sık gündeme gelen konu

öğretmenlerin özlük hakları, sosyal, ekonomik ve siyasal konular içerisinde en sık gündeme gelen konu terör olaylarıdır. Araştırmanın yapıldığı dönemde Türkiye'nin farklı bölgelerinde meydana gelen terör olayları; yaşanan can ve mal kayıplarının oldukça artması ve bu durumun yazılı ve görsel medyada yoğun biçimde işlenilmesi, öğretmenlerin de gündeminde bu konuların olmasını beraberinde getirmiş olabilir. Güncelliğin, eğitim ve öğretimin temel ilkelerinden biri olarak kabul edilmesi (Sönmez, 2007; Büyükkaragöz, 1997); meslek olarak öğretmenliğin sosyal hayattan kopmasının mümkün olmayışı (Kıncal, 2004; Tezcan, 1996), yazılı ve görsel medyada yer alan bu konuların gerek öğretmenler odasında gerekse sınıflarda gündemi oluşturmasının bu durumu desteklediği söylenebilir.

Öğretmenler, öğretmenler odasında en sık eğitim-öğretime ilişkin konularla okul ortamına ve akademik gelişime ilişkin konuları konuşmakta; buna karşın sosyal, ekonomik ve siyasal konuları ise en az sıklıkta konuşmaktadırlar. Bu durum, beklenen bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Eğitim ve öğretimin sınıf içi ile sınırlı olmayışı (Sönmez, 2007; Baloğlu, 2001; Kıncal, 2004), öğrencilerin teneffüs aralarında da öğretmenlerine dersleri ile ilgili çeşitli sorular yönelme istekleri, velilerin öğretmenlerle görüşme zamanı olarak teneffüs aralarını kullanmaları, öğretmenler odasında eğitim ve öğretim konularının daha sık konuşulmasını beraberinde getirmiş olabilir.

Kadın öğretmenler, erkek öğretmenlere göre öğretmenler odasında eğitim-öğretime ilişkin konuları daha sık konuşmaktadırlar. Diğer konu alanlarının konuşulma sıklıkları ise cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Bu sonuç, alan yazında ki bazı araştırma sonuçları ile paralellik gösterirken bazıları ile de çelişir gözükmektedir. Nitekim Büküsoğlu ve Bayturan (2005, 176), öğrenciler üzerine yapılan çalışmalarında erkeklerin kızlardan göreceli olarak daha fazla serbest zaman etkinliklerine katıldığını ancak oranların birbirine çok yakın olduğunu; Ankara'da 803 üniversite öğrencisi üzerinde yapılan çalışmada da benzer sonuçların elde edildiğini belirlemişlerdir. Buna karşılık kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre aktif katılımlı etkinliklere daha az yöneldikleri,

katıldıkları etkinliklere ayırdıkları sürelerin ise daha kısa olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan Culp (1998), Henderson ve diğerleri (1996), Moccia (2000), Altergoot ve McCreedy (1993), Hudson (2000), yaptıkları araştırmalarda erkek ve kadınların serbest zaman etkinliklerine katılım oran ve türleri konusunda önemli farklılıkların gözlemlendiğini belirlemişlerdir (Akt. Demir ve Demir, 2006, 37). Bu bulgular, erkeklerin dış dünya ile daha çok etkileşimde bulunmalarının, serbest zaman etkinliklerine katılmaları konusunda kızlara göre toplumdan daha çok destek bulmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Ayrıca bu sonuçların, bu araştırma sonucuyla tam olarak çelişmediği de belirtilmelidir. Çünkü bu araştırmada kadın ve erkek öğretmenlerin katıldıkları etkinlikler değil, ilgi duyup üzerinde konuştukları konular ele alınmıştır. Diğer taraftan bu sonuç, kadın ve erkeklerin, iletişim ve etkileşim yollarının çeşitlendiği modern yaşamla birlikte ilgi alanlarındaki farklılaşmaların ortadan kalkmaya başladığının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Nitekim Aydoğan ve Gündoğdu'nun (2006) kadın öğretim elemanları, Çolakoğlu'nun (2005) ise genel olarak öğretim elemanları üzerine yaptıkları çalışma sonuçlarının birbirine paralellik göstermesi de bu yargıya doğrulamaktadır.

Branş gruplarına ve kıdem gruplarına göre öğretmenlerin öğretmenler odasında konuştukları konuların sıklıkları benzerdir. Alan yazın da, öğretmenlerin branş grupları ve kıdem gruplarına göre bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bununla birlikte Can ve arkadaşları (2010), ilköğretim bölümü öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri anabilim dalına göre etkinlik alanı açısından birtakım farklılıkların olduğunu, ancak bunun anlamlı olmadığını; genel olarak eğitsel topluluklarda rol alma ve spor yapmayı daha çok tercih ettiklerini belirlemiştir.

Öneriler

Araştırma sonuçlarından yola çıkılarak öğretmenler odasının; öğretmenler açısından bir dinlenme mekanı olmasının ötesinde başta okuldaki eğitim konuları olmak üzere sosyal hayatla ilgili bir takım konuların konuşulduğu; düşünce ve deneyimlerin paylaşıldığı bir ortam olduğu görülmektedir. Bununla birlikte bu ortamlarda daha çok eğitim konularının ele alınmasının; yaşanan eğitsel sorunlarla

ilgili düşünce ve deneyimlerin paylaşılmasının daha gerekli olduğu söylenebilir. Bu çerçevede öğretmenlerin gündemini biçimlendirmek üzere öğretmen odalarına eğitim alanında yazılmış kitaplardan oluşan bir kütüphanenin bulunmasının; eğitim konulu süreli yayınlara abone olunmasının; okuldaki kulüpler tarafından yapılan etkinliklerle ilgili fotoğraf, yazı ve afişlerin sergilendiği panoların oluşturulmasının öğretmenlerin gündemlerinde eğitim konularının daha çok yer almasına zemin hazırlayacağı söylenebilir. Ayrıca öğretmenlerin; modern eğitim bilim alanındaki gelişmeler ve teknolojik imkanlardaki iyileşmelerin eğitim ortamlarına nasıl yansıtılabileceği ile ilgili görüşmelerde bulunmaları ve okul idarelerini bu konuda yönlendirici tavsiyelerde bulunmaları önerilebilir.

Diğer taraftan, okulla ilgili konular içerisinde en sık gündeme gelen konuların başında okul-veli ilişkileri gelmektedir. Bu çerçevede; velilerin,

öğrencinin eğitim süreçlerine daha etkin katılmalarını sağlamaya dönük yapılabilecek işler, çocukların akademik gelişimlerine daha çok katkı sağlamada izleyecekleri yöntemlerin öğretmen odasındaki gündemde ön plana çıkarılması ve burada paylaşılan ve olgunlaştırılan düşüncelerin velilere aktarımlarının sağlanması önerilebilir. Bu amaçla veli-öğretmen görüşmeleri için okul idarelerince özel odaların düzenlenmesi de yararlı olabilir.

Bunların yanısıra öğrencilerin ekonomik durumlarının eğitime etkileri konusu da öğretmenlerin gündemini meşgul etmektedir. Bu çerçevede öğrencilerin ekonomik zorlukları aşmalarına yardımcı olmak üzere alınabilecek tedbirleri gündeme almaları yararlı olabilir. Bu çerçevede okul-aile birliklerini işlevselleştirme, okula okul dışından kaynak bulmak üzere yapılabilecek çalışmalar konuları ele alınarak öğrencilerin ekonomik sorunlarının olumsuz etkilerini azaltmaya çalışmaları önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K., Ü. (2003). Etkili öğrenme ve öğretme. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Ağaoğlu, Y., S., Taşmektepligil, M.Y., Albay, F., Bayrak, M. ve Paktaş, Y. (2010). Serbest zaman eğitimi ve önemi. 10.11.2010'da <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/170/yavuz%20selim.doc> adresinden indirilmiştir.
- Arslan, A. ve Demirel, Ö. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yeni Öğretim Programının Değerlendirilmesi, Milli Eğitim. 175, 198-208.
- Aydoğan, İ. ve Gündoğdu, F. B. (2006). Kadın öğretim elemanlarının boş zamanlarını değerlendirme etkinlikleri. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 21(2), 217-232.
- Balci, A. (2000). Sosyal bilimlerde araştırma: Yöntem, teknik ve ilkeler. Ankara: TDFO Yayıncılık Ltd.
- Baloğlu, N. (2001). Etkili sınıf yönetimi. Ankara: Baran Ofset.
- Budak, Y. ve Demirel, Ö. (2003). Öğretmenlerin hizmetiçi eğitim ihtiyacı. Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi Dergisi, (33), 62-81.
- Büküsoğlu, N. ve Bayturan, A., F. (2005). Serbest zaman etkinliklerinin gençlerin psiko-sosyal durumlarına ilişkin algısı üzerindeki rolü. Ege Tıp Dergisi. 44(3), 173-177.
- Büyükkaragöz, S., S. (1997). Program geliştirme. Konya: SÜ Eğitim Fakültesi.
- Büyüköztürk, Ş. (2002). Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Can, S. (2010). Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü öğrenci ailelerinin boş zaman faaliyetlerine katılım biçimlerinin belirlenmesi. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(3), 861-870.
- Can, S., Özdağ, S., Duman, S., Ulucan, H., Dereceli, Ç. ve Fişekçioğlu, B. (2010). İlköğretim bölümü öğretmen adaylarının eğitim-öğretim döneminde serbest zaman faaliyetlerine katılım biçimlerinin belirlenmesi. Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi. 12 (2), 144-149.
- Çolakoğlu, T. (2005). Üniversite öğretim elemanlarının boş zaman alışkanlıklarını değerlendirmeleri üzerine bir araştırma. GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 25(1), 247-258.

- Demir, C. ve Demir, N. (2006). Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen faktörler ile cinsiyet arasındaki ilişki: lisans öğrencilerine yönelik bir uygulama. Ege Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi - Ege Akademik Bakış Dergisi, 6(1), 36-48.
- Demirel, Ö. (1999). Planlamadan değerlendirmeye öğretme sanatı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Emiroğlu, G. (2002). İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularının öğretimi üzerine bir araştırma. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Filiz, K. ve Özçalıküşu, O. (2001). Hatay ili yatılı ilköğretim bölge okullarında okuyan öğrencilerin boş zaman alışkanlıkları. Atatürk Üniversitesi BESYD, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1(3), 82-87.
- Genç, S., Z. (2003). İlköğretim okullarındaki teneffüslerde gerçekleştirilen etkinliklerin öğrencilerin sosyal ve bedensel gelişimleri açısından değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kauchak, Donald, P. ve Eggen Paul, D. (1998). Learning and teaching: Research based method. Boston: A Viacom Company 160 Gould Street Needham Heights.
- Kıncal, R. (2004). Öğretmenlik mesleğine giriş. Ankara: Nobel Yayınevi.
- KİMEM. (2011). 2010-2011 Eğitim ve Öğretim Yılı Milli Eğitim İstatistikleri. Kırşehir: Kırşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü Ar-Ge Birimi.
- Moore, K., D. (2000). Öğretim becerileri (Edit. Ersin Altıntaş) (Çev. Nizamettin Kaya). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Özkal, N., Güngör, A. ve Çetingöz, D. (2004). Sosyal bilgiler dersine ilişkin öğretmen görüşleri ve öğrencilerin bu derse yönelik tutumları. Kuramdan Uygulamaya Eğitim Yönetimi Dergisi, 40, 600-615.
- Semenderoğlu, A. ve Gülersoy, A.E. (2006). İdeal Sosyal Bilgiler Öğretim Programı Arayışında Yeni Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi, II. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi (26-28 Mayıs 2005), 160-174. Van: MEB, YYÜ Eğitim Fakültesi, Van Valiliği İşbirliği.
- Senemoğlu, N. (2009). Gelişim, öğrenme ve öğretim. Ankara: HÜ Eğitim Fak.
- Shaw, M. Susan. (1986). Leisure, recreation or free time? Measuring time usage. Journal of Leisure Research, 18(4), 177-189.
- Sönmez, V. (2007). Öğretmen elkitabı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tezcan, M. (1993). Boş Zamanlar Sosyolojisi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi yayınları.
- Tezcan, M. (1996). Eğitim Sosyolojisi. 10. Basım. Ankara: Bilim Yayınevi.
- Töremen, F. (2004). İlköğretim okullarının sahip oldukları sosyal sermaye konusunda öğretmen görüşleri. XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı (6-9 Temmuz 2004). İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Yapıcı, M. ve Demirdelen, C. (2007). İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programına İlişkin Öğretmen Görüşleri, Elementary Education Online, 6(2), 204-212, 2007; İlköğretim Online, 6(2), 204-212, 2007. [Online]: <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden 15.04.2009 tarihinde indirilmiştir.
- Yeşil, R. (2002). Okul ve ailede insan hakları ve demokrasi eğitimi. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Yeşil, R. (2009). Sosyal bilgiler aday öğretmenlerinin sınıf içi öğretim yeterlikleri (Kırşehir örneği). Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(1), 23-48
- Yetiş, Ü. (2008). Kamu kuruluşlarında çalışan devlet memurlarının boş zaman faaliyetlerini değerlendirme alışkanlıkları (TUĞSAŞ Örneği). Atatürk Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10(2), 34-45.

Summary

Introduction

Besides its role as the venue for interaction among teachers, school staff rooms also host part of relations of teachers with other live elements of education. It can be argued that the quality and content of the communication and interaction in these staff rooms would have important effects on the productivity of education process. Therefore, it is a requirement to evaluate the psychological and social atmosphere in school staff rooms, with regard to its content and quality, in order to be able make inferences for a better and more productive education. In this context, identification of the basic subject matters that market he agenda in the staff rooms and their frequency is the main problem of this research.

Methodology

This research is a descriptive study carried out by survey method. Research experiment group is composed of 343 teachers who work at primary schools in the city of Kırşehir. Research data are collected through literature survey and from the target sources by employing "The Survey of Social Life in Staffroom" which is developed by the research team. The survey is equated with 0,954 Cronbach alpha coefficient, in general. Data collected via survey are processed by the methods of Frequency, Arithmetic Average, Percentage, T-test and ANOVA test; then evaluated accordingly.

Findings

The frequency of teachers' talking about school environment differs between $\bar{x}=3,09$ - 4,02, while the frequency of talking about personal issues is $\bar{x}=2,80$ - 3,61. The average is $\bar{x}=3,21$. The frequency of talking

about education matters is between $\bar{x}=3,59$ - 4,38. The average is $\bar{x}=3,99$. The frequency of talking about social, economic and political topics is $\bar{x}=2,35$ - 3,67, where the average is $\bar{x}=3,00$. Averages for the subject matters in staffroom dialogues differs between $\bar{x}=3,00$ - 3,99. When the topic is education, a meaningful difference is observed in favor of female teachers ($t_{(2-317)}=2,744$, $p<0,05$). The distribution of staffroom chat topics according to seniority groups is as follows: The seniority group where the topics on school environment is mostly discussed is 11-15 years; the group where personal topics and education issues comes on top is +20, groups where the main chat topics are social, political and economic issues are 1-5 and 16-20 years in order of frequency.

Discussion

Teachers talk about school environment and education matters "very often". That might partly be stemming from the fact that parents of students meet and discuss with teachers about students mostly in the staffrooms. As a matter of fact, the favorite chat topics of teachers in staffrooms are school environment and education, while the topics with the lowest frequency are social, economic and political ones. That the education topics is highly popular in the staffrooms can partly be attributed to the facts that education is not limited to the classroom, that students want to talk to teachers during breaks and that parents meet with teachers during breaks. Female teachers talk about education more frequently compared to their male colleagues. The frequency of topics does not differ meaningfully among different areas of specialty or levels of seniority.